

ЗВІТ
керівника КЗ «Херсонська обласна бібліотека для дітей
ім. Дніпрові Чайки» Херсонської обласної ради
про підсумки діяльності за 2020 рік

Плани роботи закладу за період, що аналізується, а також Програма розвитку Комунального закладу «Херсонська обласна бібліотека для дітей ім. Дніпрові Чайки» ХОР на 5 років, що презентувалась на конкурсі керівників, виконані практично в повному обсязі.

2020 рік, у зв'язку з запровадженням в Україні карантинних обмежень на проведення масових заходів, а почасти – і заборонаю приймання користувачів закладами культури (у період з 12 березня до 14 червня 2020р.) видався складним. Цим пояснюється деяке – незначне – зменшення основних кількісних показників обслуговування користувачів у бібліотеці.

Для порівняння наводимо показники діяльності за останні три роки:

Показник	2018 рік	2019 рік	2020 рік	Середньорічні	Нормативні середньорічні
Користувачі	18,3 тис.	18,5 тис.	17,2 тис.	18,0 тис.	15,0 тис.
Книговидача	318,5 тис.	319,7 тис.	307,1 тис.	315,1 тис.	315,0 тис.

Наведені дані свідчать про те, що середньорічні показники з обслуговування користувачів та книговидачі залишились на рівні нормативних, встановлених Наказом Міністерства культури України від 18.10.2005 № 745 «Про впорядкування умов оплати праці працівників культури на основі Єдиної тарифної сітки» та відповідає затвердженій групі по оплаті праці працівників закладу.

В цілому звітний рік в історії бібліотеки можна оцінити як ефективний. І важливим чинником ефективності (з огляду на об'єктивні обставини) стала успішна грантова діяльність: колектив бібліотеки виграв та реалізував два гранти Українського культурного фонду (УКФ), а також грант Посольства США в Україні (в рамках програми «Вікно в Америку для майбутніх лідерів»).

Діяльність керівника закладу в 2020 році була націлена на організацію роботи колективу щодо розвитку проєктів, спрямованих на національно-патріотичне виховання читачів-дітей, формування у них любові до рідного краю; підтримку дитячого читання та дитячої творчості; розвиток і розширення партнерської взаємодії в інтересах дитини; на збереження та розвиток системи методичної підтримки бібліотек області, що обслуговують дітей.

Успішно реалізований проєкт «Ігри патріотів Херсонщини: обласний дитячий фестиваль» завдяки грантовій підтримці УКФ дозволив забезпечити проведення ключового заходу року, націленого на національно-патріотичне виховання дітей та підлітків, на формування у юних херсонців української та локальної ідентичності. Реалізація проєкту дозволила підвищити техніко-технологічну спроможність бібліотеки щодо роботи в онлайн-форматі. Завдяки проєкту усі бібліотеки області для дітей, а також ряд публічних бібліотек, що активно працюють з користувачами-дітьми та організували участь своїх користувачів у турнірі, змогли поповнити свої фонди новими виданнями бібліотеки ім. Дніпрові Чайки, створеними на грантові кошти – настільною грою «Мистецька палітра Херсонщини» та багатокомпонентним буклетом з інтерактивними та ігровими елементами «Знай наших!»

Наступний грант, що виборов колектив бібліотеки у конкурсі УКФ - грант інституційної підтримки - дозволив реалізувати ще один амбітний проєкт – видати настільну гру «Зелений експрес: краєзнавча екомандрівка» із серії «Ігри патріотів Херсонщини». І ця настільна гра, яка користується підвищеним інтересом підлітків, також призначена для передачі до фондів бібліотек області, що обслуговують дітей.

На кошти цього гранту, завдяки придбаним VR-шоломам, було запроваджено нову послугу, особливо привабливу для підлітків – користування в бібліотеці цими VR-

пристроями та розроблені VR-тур і віртуальний квест бібліотекою (для користувачів онлайн).

Завдяки залученим грантовим коштам Посольства США в Україні були придбані 3D-пристрої (принтер та 3D-ручки), що підвищило привабливість бібліотеки для нових користувачів-дітей, насамперед – у період літніх канікул.

Минулий рік ознаменувався ще одним вагомим досягненням. Національна секція України з дитячої та юнацької книги спільно з Українською асоціацією працівників бібліотек для дітей висунули колектив бібліотеки імені Дніпрової Чайки на відзначення Міжнародною радою з дитячої та юнацької книги (IBBY). І за підсумками багаторічної роботи у підтримку дитячого читання із залученням дітей – бібліотечних волонтерів бібліотека здобула нагороду в номінації «IBBY-Asahi Reading Promotion Award» та включена до почесного міжнародного списку переможців на сайті цієї організації.

В умовах карантинних обмежень керівником було вжито ряд заходів щодо перебудови діяльності колективу та переведення у формат дистанційного обслуговування користувачів-дітей та онлайн-фахових комунікацій з працівниками бібліотек області, що обслуговують дітей.

Було започатковано серію відео-оглядів «Бібліотека рекомендує», адресованих вчителям, зацікавленим у отриманні допоміжних ресурсів віддаленого користування для проведення уроків літературного читання в умовах дистанційного навчання. Ресурсне наповнення цього проєкту склали також відеоматеріали, адресовані колегам-бібліотекарям та безпосередньо користувачам-дітям. На кінець року проєкт акумулював 30 відеоматеріалів у п'яти кейсах, найпопулярніші з яких – «Нові автори у програмі Нової української школи», «Літературна Херсонщина. «Зіркові» імена», «Медіаосвіта бібліотечними засобами».

Переведення роботи в онлайн-формат дозволило продовжити роботу та залучити до участі читаючих дітей Херсонщини – учнів 6-7 класів, у щорічних всеукраїнських читацьких конкурсах «Книгоманія» і «Лідер читання».

У форматі «відеочелендж» був організований щорічний обласний форум бібліотечних волонтерських бригад «KsVolonterFest-2020» - як підсумковий захід третього року реалізації довгострокової міжвідомчої обласної акції на підтримку дитячого читання «Мрій! Читай! Досягай!».

У 2020 році колектив бібліотеки зміг забезпечити результативну участь своїх користувачів – вихованців літературних та творчих студій – у міжнародних і всеукраїнських конкурсах дитячої літературної та художньої творчості – «Молода КороНація» (перемога вихованки літературної студії «Контур» у категорії «Повісті» - I місце); Міжнародний конкурс-єднання «На одній хвилині» (перемога на міжнародному етапі конкурсу в одній із категорій – I місце); Всеукраїнський конкурс «Творчі канікули» (8 творів учасників-херсонців опубліковані у збірці кращих творів конкурсу), а також – перемоги у всеукраїнських літературних конкурсах «За нашу свободу», «Море талантів», «ПероДактиль» та ін.

Відбувся запланований на 2020 рік VII відкритий літературний конкурс творів у жанрі фантастики та фентезі «ФантФест». У конкурсі взяли участь автори-початківці не тільки із нашої області, а і з багатьох міст та регіонів України: із Одеси і Кропивницького, Львова і Києва, Харкова і Сумів, Кривого Рогу і Дніпра; із Волинської, Рівненської, Донецької, Черкаської, Тернопільської, Полтавської областей. Беззмінний голова журі Дара Корній, «золотий автор України», високо оцінила та відзначила літературний рівень творів, поданих на конкурс.

Традиційною є робота закладу у партнерстві з управлінням освіти Херсонської міської ради щодо організації навчання школярів – членів Херсонського міського учнівського парламенту – медіаінформаційній грамотності. Тож і карантин не став на заваді продовженню роботи Медіацентру бібліотеки за програмою учнівського медіаклубу «NaVi» («Народжені перемагати»). І завершився клубний сезон минулого навчального року організацією міського конкурсу учнівських відеопроектів «Безпечний Інтернет – це

наш вибір» (про правила безпеки та роботу з формування мережевої культури, яку організують учасники клубу в своїх освітніх закладах).

Спільно з партнерами бібліотека ім. Дніпрової Чайки організувала проведення відкритого конкурсу «Один раз на все життя» (на кращий творчий проєкт, присвячений сімейним цінностям), зініційованого відділом з питань сім'ї Херсонської єпархії УПЦ. Фінальний захід конкурсу та нагородження переможців було проведено бібліотекою на відкритому майданчику, у Покровському сквері, що дозволило забезпечити належний рівень дистанціювання багаточисельних учасників. Урочистості були включені до програми святкування Дня міста.

Як партнер, бібліотека долучилась також до проведення щорічного творчого конкурсу «Херсонщина пам'ятає...», приуроченого до Дня визволення Херсону від нацистської окупації, основними організаторами якого виступають НВК «Школа гуманітарної праці» Херсонської обласної ради та управління освіти міської ради. Бібліотека є постійною локацією проведення конкурсного перегляду творчих робіт у номінації «Відеоролик», - не став виключенням і звітний рік. За традицією, керівник бібліотеки є головою журі відеонімації цього конкурсу.

Колектив бібліотеки ім. Дніпрової Чайки виступив ініціатором проведення першого – стартового – дня V Південного фестивалю книги і читання «Книжковий Миколай» та організував зустрічі з херсонськими письменниками, авторами книг, видавцями і представниками книготорговельної сфери: Анатолій Шкарін, Віктор Вальд, Юлія Чернієнко, Оксана Зененко, Анатолій Марущак, Юлія Сліпич, Вікторія Новицька, Володимир Багненко, Ганна Набільська, Степан Манукян, Надія Звягінцева, Ганна Лісова, Ірина Ужеловська, Сергій Осипенко, Валентина Нетребич. Всі зустрічі транслювались на сторінці бібліотеки та у стрічці події на Facebook (сумарна віддалена аудиторія події перевищила 8 тис. осіб).

В 2020 році, до 90-річчя від дня народження Ліни Василівни Костенко, колективом, спільно з Департаментом реалізації гуманітарної політики та управлінням освіти і науки Херсонської ОДА, традиційно, вже вшосте, було організовано I, відбірковий етап обласного фестивалю виконавської майстерності «Поетичний камертон Ліни Костенко: патріотичні лейтмотиви». Запровадження в Україні жорсткого протиепідемічного карантину з 12 березня 2020р. завадило, проте, проведенню офлайн запланованого на 19.03.2020р. гала-концерту Фестивалю.

Бібліотека імені Дніпрової Чайки безпосередньо опікується у цьому обласному проєкті двома творчими категоріями – автори та художники, тож із поданих для презентації на фестивалі та участі у конкурсній програмі поезій і малюнків-ілюстрацій була сформована збірка під традиційною назвою «Пелюстки для Ліни», яку розміщено на платформі Salameo для ознайомлення широкої читацької аудиторії – із доступом через веб-сайт бібліотеки.

Незважаючи на складні умови роботи, у звітному році не знижувало свою активність клубне життя закладу. Працювали театр-студія «Чеширський кіт» і студія творчого самовираження «Мій світ», літературна студія «Контур», читацький клуб «БібліоК@фе», клубні об'єднання для наймолодших - «Пізнайко» та «Читай-компанія мандрує», клуб кодування «CodeClub.Ks», мовні English Club, English Speaking Club і клуб «Вивчаємо німецьку разом». Частково їхня робота була переведена у онлайнний та заочний формат, що, попри скорочення особистої комунікації, дозволило розширити коло учасників клубних об'єднань мешканцями інших міст, а у випадку англійських клубів – навіть інших країн. Клуб кодування започаткував власний YouTube-канал – для розміщення відеозаписів онлайн-занять з основ програмування, 3D-моделювання, інтернет-безпеки.

У звітному році започатковано новий краєзнавчий проєкт у форматі освітнього курсу «Кінопедагогіка Херсонщини», організовано його онлайн-презентацію зацікавленим педагогам та бібліотечним працівникам області.

На початку 2020 року стартував новий проєкт – читацького розвитку та початкової медіаграмотності «Бібліомалюта» (для дітей дошкільного віку). Його робота була

поставлена на паузу із введенням карантину, але у новому бібліотечному сезоні поновилася (вже з дотриманням вимог карантину) та триває у поточному році.

Методична діяльність колективу бібліотеки у звітному році була націлена на організацію системи підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, впровадження інноваційних методик та технологій бібліотечного обслуговування дітей.

Серед завдань науково-методичної підтримки діяльності бібліотек, що обслуговують дітей, виконаних бібліотекою в 2020 році, варто відзначити перш за все:

- професійну програму, організовану в рамках обласного фестивалю «Ігри патріотів Херсонщини», а саме: «Діалоги про культуру. Бібліотека в контексті сучасних тенденцій» (за участю провідних експертів із Києва та Львова) та заочний круглий стіл «Національно-патріотичне виховання та формування локальної ідентичності: що може сучасна бібліотека?» (учасники – обласні та центральні бібліотеки із 14 областей України);

- методичну та експертну підтримку у проведенні Всеукраїнського конкурсу «Шкільна бібліотека 2020» - включно із всеукраїнським етапом. Досягнуті учасниками з Херсонської області результати – перемога у одній із трьох номінацій конкурсу та III місце у другій – засвідчують високий рівень методичної підтримки, наданої конкурсантам фахівцями бібліотеки ім. Дніпрової Чайки. Керівник закладу був запрошений до складу Головного журі цього Всеукраїнського конкурсу.

Протягом 2020 року бібліотека організувала і провела низку професійних заходів у форматі онлайн (переважно з використанням застосунку Zoom), спрямованих на підвищення кваліфікації фахівців, що працюють з дітьми, серед них: всеукраїнські науково-практичні конференції «Інноваційна діяльність педагога в умовах реформування освітньої галузі: з досвіду впровадження ідей Нової української школи» - бібліотечна секція (10.06.2020) та «Монтессорі – педагогіка: історія, теорія, перспективи розвитку» (29.10.2020) – у партнерстві з Херсонською академією неперервної освіти; обласний вебінар «Бібліотеки під час пандемії COVID-19» (28.04.2020р.) – про актуальність заходу свідчить той факт, що відеозапис вебінару набрав 3,5 тис. переглядів; дистанційний обласний семінар «Бібліотека онлайн. Використання ресурсів віддаленого доступу в роботі дитячих бібліотек» (29.05.2020); обласний тренінг-семінар «Організація краєзнавчої роботи бібліотек з використанням тематичних ресурсів віддаленого доступу» (27.05.2020, у партнерстві з Херсонською академією неперервної освіти); обласні тренінг-зоомінари для працівників дитячих бібліотек «Платформи для створення інтерактивних компонентів бібліотечних заходів онлайн» (12.06.2020 та 19.06.2020); вебінар з елементами тренінгу «Медіакомпетентності бібліотекаря: фактчекінг в період інфодемії» (14-15.05.2020, у партнерстві з Херсонською академією неперервної освіти); обласний навчально-практичний семінар «Шкільна бібліотека та екологічна просвіта учнів» (8.10.2020, на підтримку Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек); заняття на базі міської лабораторії перспективного досвіду з краєзнавства (12.02.2020), 4 семінари та 10 тренінгів і 2 заходи з тренінговими компонентами медіаосвітньої тематики для працівників шкільних бібліотек м. Херсона.

Успішна реалізація у 2020 році трьох грантових проєктів дозволила бібліотеці не лише виконати змістовну проєктну діяльність, а і певним чином покращити матеріально-технічну базу закладу. За грантові кошти були придбані 3D-пристрої; два VR-шоломи; 7 моніторів з діагоналлю екрану 27" та 1 – 24"; мережеве обладнання нового покоління; комплекс пристроїв для роздрукування, сканування, ламінації та брошурування друкованих матеріалів, обладнання для якісної роботи онлайн та стрім-трансляцій із заходів бібліотеки тощо.

В період заборони на приймання відвідувачів колектив бібліотеки був організований на посилену роботу з бібліотечним фондом. Зокрема були проведені переобліки фондів усіх структурних підрозділів, у т.ч. і найбільшого – фондосховища; завершена робота по переведенню на УДК фондів відділів обслуговування, а також інформаційно-бібліографічного та методичного.

В межах планового бюджетного фінансування були проведені віновлювально-ремонтні роботи сходової клітини з I на II поверх центрального входу до бібліотеки – після демонтажу пожежонебезпечного облицювання.

Разом з тим, на завершення звітного року бібліотека має ряд невирішених проблем, в основному пов'язаних з недостатнім фінансуванням на комплектування бібліотечного фонду, моральною та фізичною застарілістю комп'ютерного парку, який не оновлюється через відсутність коштів, відсутністю вітчизняної АБІС з інтерфейсом державною мовою.

З причини відсутності відповідного фінансування не були виконані необхідні капітальні ремонтні роботи в книгосховищі бібліотеки та ганку бібліотеки, плиткове покриття якого знаходиться в пошкодженому стані.

Над подоланням означених проблем, підвищенням рівня бібліотечно-інформаційних та сервісних послуг, комфортності роботи юних користувачів у бібліотеці колектив працюватиме і в поточному році.

Директор

Анна БАРДАШЕВСЬКА